

2021-11-10

Dnr S2021/06088

Svensk förening för beroendemedicin

Remissvar gällande promemorian: Ändring i lag (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler. Dnr S2021/06088

Vi ser sammanfattningsvis positivt på förslaget till lagändring. Lagändringen möjliggör väsentligt ökad tillgänglighet till sprututbyte. Därigenom förbättras, såväl lokalt som nationellt, smittskyddsarbetet vilket är till stor nytta för både den enskilde individen och samhället.

Att ta bort bosättningskravet är en mycket välkommen förändring som efterlysts i många år, bland annat i Missbruksutredningen (SOU 2011:35) och återkommande i verksamhetsberättelser från sprututbytena.

En punkt som berörs kort i promemorian är att personer med beroende knappast har möjlighet att lagligt köpa sterila injektionsverktyg, eftersom försäljning inte får ske när omständigheter ger anledning till misstanke om att varan kan komma till användning vid "missbruk av narkotika eller dopningsmedel" (enligt 3 § i förordningen (2012:596) om införsel av och handel med sprutor och kanyler). Ur ett smittskyddsperspektiv kan man invända att man skulle kunna nå fler individer i risk för blodsmitta genom att erbjuda möjlighet att köpa sprutor och nålar, relaterat till injektionsbruk, på apotek.

En annan punkt som är värd att kommentera är WHO:s mål om 300 utdelade enheter per person och år, vilket få sprututbytesverksamheter når upp till. Att bosättningskravet tas bort är sannolikt inte tillräckligt för att nå detta: kravet på sprutUTBYTE harmoniserar nämligen inte med detta mål. Internationellt har man med stöd i aktuell evidens alltmer gått ifrån utbyte 1:1 av nålar/sprutor, en förändring som också borde vara föremål för en lagändring i Sverige, enligt samma princip som bosättningsfrågan: att öka tillgänglighet och optimera smittskyddsarbete.

I promemorian berörs inte frågan om möjlighet till anonymitet, vilket sannolikt skulle öka tillgängligheten till sprututbyte.

Promemorian berör inte heller frågan om brukarrum. Samsjuklighetsutredningen S2020:08 har övervägt att rekommendera brukarrum och att föreslå en region att få uppdraget på försök. Detta är en intervention som kan minska spridning av hepatiter och hiv samt vara en arena för att knyta upp målgruppen till hälso- och sjukvård, samt socialtjänst.